

УДК 640.4:658.589:332.1

Інноваційний потенціал підприємств готельно-ресторанного бізнесу регіону

Мілашовська О.І.

доктор економічних наук,
професор кафедри готельно-ресторанної справи
Мукачівського державного університету

Грянило А.В.

асистент кафедри готельно-ресторанної справи
Мукачівського державного університету

Удут М.М.

студент
Мукачівського державного університету

Розвиток підприємства готельно-ресторанного господарства неможливий без здійснення інноваційної діяльності. У світі інноваційна діяльність є тим фактором, за допомогою якого підприємство готельно-ресторанного бізнесу пристосовується до змін у мікро- та макросередовищі і може здійснювати зміни у них, метою діяльності якого є прагнення до лідерства. Можливість підприємства готельно-ресторанного бізнесу вміло використовувати інновації сприяє створенню нових та займання наявних ринкових сегментів, підвищення рівня конкурентоспроможності та створення можливостей для підняття бізнесу на новий рівень. Тобто для запровадження готельно-ресторанним підприємством інноваційної діяльності можливе не лише за рахунок наявності фінансових та інших ресурсів, але й за здатності персоналу підприємства пристосовуватися до нових умов і потреб організації. А ця пристосовуваність формується лише за рахунок наявності мотиваційних заходів щодо персоналу на підприємстві готельно-ресторанного бізнесу.

Для написання даної статті використовувалися методи спостереження, порівняння, аналізу та синтезу.

Стосовно інноваційного потенціалу підприємств готельно-ресторанного бізнесу у статті визначено чинники, які сприятимуть розвитку інноваційного потенціалу підприємства готельно-ресторанного бізнесу регіону, проблеми ефективного використання і розвитку інноваційного потенціалу готельно-ресторанного підприємства. Визначено напрями підвищення рівня інноваційної діяльності підприємств готельно-ресторанного господарства регіону в сучасних умовах, сформовано заходи щодо покращення інноваційної діяльності закладів готельно-ресторанного господарства регіону.

Розвиток інноваційної діяльності на перспективу неможливий без покращення інноваційної результативності підприємства та його персоналу, адже інноваційна діяльність повинна розглядатися як застосування науково-технічних засобів для діяльності зі створення нових конкурентоспроможних послуг.

Ключові слова: інновації, потенціал підприємства, інноваційний потенціал підприємства, готельно-ресторанний бізнес регіону, сфера послуг, ресурси, ресурсний потенціал.

Мілашовская О.И., Грянило А.В., Удут М.М. ИННОВАЦИОННЫЙ ПОТЕНЦИАЛ ПРЕДПРИЯТИЙ ГОСТИНИЧНО-РЕСТОРАННОГО БИЗНЕСА РЕГИОНА

Развитие предприятия гостинично-ресторанного хозяйства невозможно без осуществления инновационной деятельности. Во всем мире инновационная деятельность является тем фактором, с помощью которого предприятие гостинично-ресторанного бизнеса приспособливается к изменениям в микро- и макросреде и может осуществлять изменения в них, целью деятельности которого является стремление к лидерству. Возможность предприятия гостинично-ресторанного бизнеса умело использовать инновации способствует созданию новых и возрождению существующих рыночных сегментов, повышению уровня конкурентоспособности и созданию возможностей для поднятия бизнеса на новый уровень. То есть введение гостинично-ресторанным предприятием инновационной деятельности возможно не только за счет наличия финансовых и других ресурсов, но и за счет способности персонала предприятия приспособливаться к новым условиям и потребностям организации. А эта приспособляемость формируется только за счет наличия мотивационных мер по персоналу на предприятии гостинично-ресторанного бизнеса.

Для написания данной статьи использовались методы наблюдения, сравнения, анализа и синтеза.

Относительно инновационного потенциала предприятий гостинично-ресторанного бизнеса региона в статье определены факторы, способствующие развитию инновационного потенциала предприятия гостинично-ресторанного бизнеса региона, проблемы эффективного использования и развития инновационного потенциала гостинично-ресторанного предприятия. Отмечаны направления повышения уровня инновационной деятельности предприятий гостинично-ресторанного хозяйства региона в современных условиях, указаны меры по улучшению инновационной деятельности учреждений гостинично-ресторанного хозяйства региона.

Развитие инновационной деятельности невозможно без улучшения инновационной результативности предприятия и его персонала, ведь инновационная деятельность должна рассматриваться как применение научно-технических средств для деятельности по созданию новых конкурентоспособных услуг.

Ключевые слова: инновации, потенциал предприятия, инновационный потенциал предприятия, гостинично-ресторанный бизнес региона, сфера услуг, ресурсы, ресурсный потенциал.

Milashovska O.I., Gryanylo A.V., Udut M.M. INNOVATIVE POTENTIAL OF ENTERPRISES HOSPITALITY INDUSTRY OF THE REGION

The development of enterprises of hotel and restaurant business is impossible without the implementation of innovation. In the world innovation is the factor by which the business hotel and restaurant business adapts to changes in the micro and macro, and may make changes to them, the purpose of which is to strive for leadership. Ability Enterprise hotel and restaurant business was able to use innovation helps create new ignition and existing market segments, improve competitiveness and create opportunities to raise the business to a new level. That is to introduce the hotel and restaurant innovation now possible not only due to the availability of financial and other resources, but also on the ability of personnel to adapt to new conditions and needs of the organization. And this adaptability is formed only by the presence of incentive measures for the personnel in the company of hotel and restaurant business.

The article is the disclosure of the content of innovation potential business hotel and restaurant industry in the region, to identify factors that contribute to the development of innovative potential business hotel and restaurant business in the region, create measures for improving innovation facilities of hotel and restaurant business in the region.

For this writing used methods of observation, comparison, analysis and synthesis.

Regarding innovation potential business hotel and restaurant business in the region have implemented the following- identified factors that contribute to the development of innovative potential of enterprise hotel and restaurant business in the region, identified the problems and the effective use of innovative potential of hotel and restaurant business.

The study noted areas of improvement of innovation business hotel and restaurant industry in the region in modern conditions, formed measures to improve innovation facilities of hotel and restaurant business in the region.

The development of innovation for the future is not possible without improving innovation rezultativnosti company and its staff, because innovation should be seen as the application of scientific and technical means for activities to create new competitive services.

Keywords: innovation potential of enterprise, innovation potential businesses, hotels and restaurants of the region, services, resources, resource potential.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Ефективність виробництва продукції на підприємстві готельно-ресторанного господарства неможлива без технологічних ресурсів, які утворюють сукупність процесів, правил, навичок, що використовуються під час виготовлення продукції, послуг, виконання робіт у будь-якій сфері виробничої діяльності. Важливим компонентом технологічних процесів є процеси, що охоплюють послідовні технологічні операції (дії), кожна з яких базується на певних природних процесах і людській діяльності, та спрямовані на створення певного об'єкта. Характерною ознакою технологічних ресурсів є висока динамічність методів, технологій, що зумовлено наявністю конкурентоспроможних ідей, наукових розробок тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематикою формування інноваційного потенціалу підприємств займалися такі науковці, як С. Вовканич, В. Калишенко, М. Портер, А. Перлак, А. Дзюбіна. Теоретичні основи формування потенціалу підприємства досліджували А. Горбунова, В. Бугай, Ю. Ключова. Питання формування структури інноваційного потенціалу підприємства та особливості управління його розвитком було розкрито у

працях О. Фарат та Р. Русин-Гриник. І. Менделю, А. Миронюк розглянуто проблеми використання інноваційного потенціалу підприємств та напрями його підвищення. Питання особливостей інноваційної діяльності у сфері послуг розглянуто Т. Данилюк. Інноваційний шлях розвитку підприємств готельної індустрії України описаний у праці Н. Бунтової. К. Галасюк присвятила свої дослідження питанню оцінки інноваційного потенціалу підприємств готельного господарства. Але питання інноваційного потенціалу підприємств готельно-ресторанного бізнесу регіону розглянуто не в повному обсязі. Вважаємо за доцільне розглянути дане питання в комплексі як у готельних, так і в ресторанных закладах.

Формування цілей статті (постановка завдання). Мета статті – розкрити зміст інноваційного потенціалу підприємств готельно-ресторанного господарства регіону, визначити чинники, які сприятимуть розвитку інноваційного потенціалу підприємств готельно-ресторанного бізнесу регіону, сформулювати заходи щодо покращення інноваційної діяльності закладів готельно-ресторанного господарства регіону.

Виклад основного матеріалу дослідження. Визначення потенціалу, згідно з тлу-

мачним словником, полягає у сукупності всіх наявних засобів, можливостей, продуктивних сил, що можуть бути використані в якій-небудь галузі, сфері. Виходячи із цього, потенціал організації визначається як сукупність умов і ресурсів, можливостей, запасів і цінностей, які можуть бути використані для досягнення певних цілей [1, с. 13].

Це визначення тісно пов'язане з поняттям «ресурсний потенціал», оскільки увага приділяється лише тому, що існує загальна сукупність ресурсів, яка може бути використана з відповідною, конкретною метою [2, с. 67].

Однак не звертаємо увагу на те, що одна і та ж сукупність ресурсів може за різних способів застосування і за різних зовнішніх чинників забезпечувати різні кінцеві результати, тому не враховується здатність збільшувати або зменшувати ресурсні можливості підприємства [3, с. 204].

Зазначимо, що розвиток підприємства готельно-ресторанного господарства неможливий без активного запровадження інноваційної діяльності. У всьому світі саме інновації є тим засобом, за допомогою якого підприємство готельно-ресторанного господарства адаптується до змін у зовнішньому середовищі або й змінює його у власних інтересах, прагнучи і досягаючи економічного лідерства [2, с. 66].

Здатність підприємства до застосування інновацій є його невід'ємним складником, завдяки чому він займає вільні чи створює нові ніші на ринку, конкурентні можливості, забезпечуючи цим розширення бізнесу [3, с. 202].

Отже, для застосування інновацій необхідні не тільки ідея та фінансові можливості, але й готовність і здатність персоналу відмовитися від звичного і опанувати нове. Ця готовність формується через відповідні мотивації [4, с. 15].

Потенціал розвитку підприємства готельно-ресторанного господарства охоплює не лише його ресурсні складники, але й значно залежить від ступеня адаптації та застосування підприємцем змін у системі інновацій. Для забезпечення розвитку організації необхідно, щоб у керівника були мотив і стимул до забезпечення успіху та отримання влади тощо [5, с. 127].

Можемо зазначити, що формування потенціалу підприємства готельно-ресторанного господарства – це визначення ресурсів, можливостей і резервів потенціалу підприємства на довгострокову перспективу, що призведе до конкурентоспроможності даної організації [6, с. 15].

У результаті досліджень можемо окреслити чинники, які сприяють підвищенню ефективності формування потенціалу підприємства готельно-ресторанного господарства регіону:

- оновлення, збільшення та модернізації матеріально-технічної бази;
- залучення до роботи на підприємстві готельно-ресторанного господарства молодих, ініціативних, умілих працівників;
- оптимізація наявної на підприємстві організаційної структури управління для ефективнішої роботи підприємства ГРГ;
- підвищення оборотності капіталу на підприємстві ГРГ;
- дослідження інформаційної бази, необхідної для стабільної роботи підприємства ГРГ;
- запровадження новітніх технологій виробництва послуг закладами ГРГ.

Інноваційний потенціал у комплексі описує можливості підприємства готельно-ресторанного бізнесу запроваджувати інноваційну діяльність, тому управління інноваційним потенціалом є основним завданням для підприємства готельно-ресторанного бізнесу, оскільки ефективність діяльності в умовах сьогоденної конкуренції залежить від здатності створювати й активно запроваджувати організаційні, технічні, маркетингові та інші інноваційні заходи, які створюють інноваційний потенціал [5, с. 126].

У процесі дослідження нами було виявлено, що існують проблеми ефективного використання і розвитку інноваційного потенціалу готельно-ресторанного підприємства регіону, а саме:

- нестача фінансових ресурсів та застаріла матеріально-технічна база готельно-ресторанних підприємств;
- постійний пошук кваліфікованої робочої сили;
- недосконалість законодавства, яке регулює інноваційну діяльність готельно-ресторанного бізнесу;
- високий ступінь зносу технологічного обладнання, устаткування, матеріально-технічних засобів закладів готельно-ресторанного бізнесу;
- нераціональність методики оцінки ефективності інноваційної діяльності;
- відсутність ресурсів підтримки інноваційної діяльності для підприємств.

Виходячи з вищевказаних проблем, можна визначити такі напрями підвищення рівня інноваційної діяльності підприємств готельно-ресторанного господарства регіону в сучасних умовах:

- запровадження заходів науково-технічного прогресу на підприємствах ГРГ методом купівлі новітнього програмного забезпечення;
- активна співпраця з популярними закладами готельно-ресторанного бізнесу, запозичення досвіду;
- запровадження кадрової політики з метою стимулювання персоналу щодо актив-

- ної та плідної співпраці на підприємствах ГРГ, підвищення їх кваліфікації, покращення професійних здібностей та навичок;
- орієнтація підприємства на розвиток інноваційної діяльності на довгострокову перспективу;
- запровадження фінансування технічних засобів та заходів щодо активізації інноваційної діяльності;

Рис. 1. Заходи щодо покращення інноваційної діяльності закладів готельно-ресторанного господарства регіону

– оптимізація використання природних та енергетичних ресурсів, перехід на інші види опалення та енергопостачання (опалення дровами, енергопостачання за рахунок сонячних батарей) [6, с. 17].

Можемо сформулювати заходи щодо покращення інноваційної діяльності закладів готельно-ресторанного господарства регіону (рис. 1).

Інноваційну активність підприємств готельно-ресторанного бізнесу визначають такі групи факторів:

1. зовнішні (загальні та економічні): правові, політичні, тенденції запровадження інноваційної діяльності в державі, формування інфраструктури інновацій та ін.;

2. зовнішні (регіональні): відсоток застосування інноваційної діяльності підприємствами на регіональному рівні, обсяг інвестицій в інноваційну діяльність та їх структура на регіональному рівні, формування інноваційної інфраструктури, підтримка з боку регіональних органів влади питань інноваційної діяльності, привабливість регіону до запровадження інвестицій та ін.;

3. внутрішні: відношення підприємства в галузевому аспекті, державні дотації та запровадження системи пільг та всіх видів ресурсів, фінансова ситуація та результати діяльності підприємства готельно-ресторанного бізнесу та ін. [4, с. 14].

Нестабільною нішею в розвитку інноваційного потенціалу підприємств готельно-ресторанного бізнесу є:

1. неефективність механізму управління на підприємствах готельно-ресторанного бізнесу в організаційно-економічному аспекті;

2. недостатність матеріальних ресурсів для пошуку можливостей раціонального застосування напрямів інноваційної діяльності для закладів готельно-ресторанного бізнесу;

3. застосування нераціональних методик оцінки інноваційного потенціалу підприємства готельно-ресторанного бізнесу;

4. потреба у використанні новітнього технологічного обладнання закладами готельно-ресторанного господарства для більш раціонального процесу виробництва послуг;

5. високий рівень ризику під час запровадження інноваційної діяльності, адже результат є невизначеним;

6. нераціональна робота служби маркетингу;

7. неоднозначність системи мотивації персоналу, тому що результат є неоднозначним.

Висновки з цього дослідження. Розвиток інноваційної діяльності на перспективу неможливий без покращення інноваційної результативності підприємства та його персоналу, адже інноваційна діяльність повинна розглядатися як застосування науково-технічних засобів для діяльності зі створення нових конкурентоспроможних послуг.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Богма О.С. Сутність інноваційного потенціалу підприємства / О.С. Богма // Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. – 2011. – № 1(9). – С. 12–15.
2. Бунтова Н. Інноваційний шлях розвитку підприємств готельної індустрії України / Н. Бунтова // Науковий вісник демократичне врядування. – 2013. – № 12. – С. 65–71.
3. Бурий С.А. Інноваційний потенціал у сфері готельно-ресторанного бізнесу та туризму / С.А. Бурий // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2014. – № 5. – Т. 2. – С. 201–205.
4. Гриньов А.В. Оцінка інноваційного потенціалу підприємства / А.В. Гриньов // Проблеми науки. – 2003. – № 12. – С. 12–17.
5. Мендела І.Я. Планування інноваційних стратегій підприємствами готельного бізнесу / І.Я. Мендела // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. – 2012. – № 9. – С. 125–129.
6. Чмельова О.С., Татарчук О.Ю. Концептуальна основа розвитку інноваційного потенціалу підприємства / О.С. Чмельова, О.Ю. Татарчук // Вісник НТУ «ХПІ». – 2013. – № 67. – С. 11–18.
7. Стегней М.І. Методичні підходи до визначення рівня інвестиційної привабливості галузі, підприємства / І.О. Іртищева, М.І. Стегней, М.І. Паук // Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Серія «Економічні науки». – 2014. – № 5. – С. 15–25.
8. Гоблик В.В. Формування транскордонних кластерів-основа інноваційного розвитку транскордонних регіонів / В.В. Гоблик // Збірник наукових праць міжнародної науково-практичної конференції «Економіка і менеджмент-2015: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку» (Дніпропетровськ, 23–24 квітня 2015 р.). – Дніпропетровськ, 2015. – С. 31–33.